

Tahtotila Länsirata Oy:n rakentamisvaiheen rahoittamisesta

Kunnanvaltuusto 05.02.2024 § 4

74/08.01.00/2024

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää merkitä kunnanhallituksen tekemän päätöksen tiedoksi.

Käsittely

Yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen esitteli asiaa kokouksessa.

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi ja totesi, että keskustelun aikana Ulf Kjerin on jättänyt seuraavan evästysehdotuksen:

Tänään käsiteltävänä olevan länsiradan osuudet Salo-Hajalan ja Espoo-Histan ensimmäiset osat toteutuessaan eivät saavuta Kirkkonummen Veikkolaa. Kunnanvaltuusto, kunnanhallituksen päätöksen lisäksi evästä neuvottelijamme siitä, että kunta maksaa erikseen päätettävän kuntaosuutensa ratahankkeesta aikaisintaan siinä vaiheessa, kun rata rakennetaan Veikkolan asemalle saakka.

Evästysehdotusta kannattivat Ville Salminen, Kim Åström, Timo Haapaniemi, Kari Virtanen, Aleksander Polkko, Hans Hedberg, Kim Liljequist, Jerri Kämpe-Hellenius, Anna Aintila, Marko Kari, Johanna Järvinen, Martin Valtonen, Matti Kaurila, Pekka Sinisalo, Liisa Kosonen, Kim Männikkö, Jussi Määttä, Ulla Seppälä, Anneli Granström, Anna Sahiluoma, Patrik Lundell, Urho Blom, Marjut Frantsi-Lankia, Jani Ekman, Ronja Karkinen, Reetta Hyvärinen, Miisa Jeremejew, Elina Kärkimaa, Sini Felipe, Maarit Orko, Katja Ylisiurua, Antti Kilappa ja Tero Suominen.

Puheenjohtajan tiedustellessa evästysehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti seuraavalla evästyksellä:

Kunnanvaltuusto, kunnanhallituksen päätöksen lisäksi evästä neuvottelijamme siitä, että kunta maksaa erikseen päätettävän kuntaosuutensa ratahankkeesta aikaisintaan siinä vaiheessa, kun rata rakennetaan Veikkolan asemalle saakka.

Päätöshistoria

Kunnanhallitus 22.01.2024 § 5

Valmistelija

yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihde)

Päätösehdotus

Kunnanjohtaja Sailas Virpi

Kunnanhallitus päättää

1

valtuuttaa kunnanjohtajan hyväksymään liitteenä olevan alustavan tahdonilmauksen Salo – Hajala sekä Espoo - Hista yhteysvälien rakentamissuunnittelun sekä rakentamisen ja yhtiön toimialaan kuuluvien muiden ratayhteyksien rakentamissuunnittelun rahoittamisesta. Tahtotilan ilmaus ei velvoita Kirkkonummen kuntaa osallistumaan rahoitukseen, ja rahoittaminen on ehdollinen kunnan toimivaltaisten päätöksentekielinten myöhemmille päätöksille. Hankeyhtiön osakkaiden kesken neuvotellaan tarkemmista osakaskohtaisista rahoitusosuuksista kevään 2024 aikana

2

Asiakirjaan voidaan tehdä ennen allekirjoitusta muutoksia, jotka eivät heikennä Kirkkonummen kunnan asemaa sopijaosapuolena.

3

todeta evästyksenä jatkoneuvotteluihin, että

- kuntien yhteenlasketun rahoitusosuuden tulisi olla rakentamisvaiheessa selkeästi pienempi kuin ratasuunnitteluvaiheessa on ollut
- ensisijaisena rahoitusmallina tulisi käyttää hankeyhtiön lainoitusta ja sille annettavaa kuntien ja valtion takausta
- mahdollisesti myönnettävä CEF - tuki tulee kirjautua kaikkien omistajien hyväksi eli sen tulee vähentää kaikkien omistajien rahoitusosuuksia
- yhtiön rahoitus tulee suunnitella siten, että se ei aiheuta yhtiön omistajille myöhemmissä vaiheissa merkittäviä alaskirjauksia
- Mikäli Länsirata ei toteutunut 2040 mennessä valtio sitoutuu palauttamaan muille osakkaille niiden hankkeeseen sijoittaman pääoman.

4

esittää kunnanvaltuustolle päätöksen merkitsemistä tiedoksi.

Käsittely

Yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen esitteli asian kokouksessa.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja ilmoitti, että keskustelun aikana Matti Kaurila on tehnyt seuraavan evästysehdotuksen:

Lisäys kohtaan 3, todeta evästyksenä jatkoneuvotteluihin, että

- Kirkkonummen maksuosuus ei voi olla nykyistä omistusosuutta suurempi, ja tulee silloinkin rajautua Veikkolan seisakkeen välittömiin toteuttamiskustannuksiin
- Kirkkonummen on lopulliseen rakentamis- ja maksuosuuspäätökseen asti voitava milloin tahansa vetäytyä hankkeesta ja sen myötä kaikista tulevista maksusitoumuksista.
- kunta ei tässä vaiheessa myönnä lainatakauksia hankeyhtiölle

Evästysehdotusta kannattivat Piia Aallonharja, Anneli Granström ja Timo Haapaniemi.

Puheenjohtaja tiedustellessa, evästysehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti

1

valtuuttaa kunnanjohtajan hyväksymään liitteenä olevan alustavan

tahdonilmauksen Salo – Hajala sekä Espoo - Hista yhteysvälien rakentamissuunnittelun sekä rakentamisen ja yhtiön toimialaan kuuluvien muiden ratayhteyksien rakentamissuunnittelun rahoittamisesta. Tahtotilan ilmaus ei velvoita Kirkkonummen kuntaa osallistumaan rahoitukseen, ja rahoittaminen on ehdollinen kunnan toimivaltaisten päätöksentekojen myöhemmille päätöksille. Hankeyhtiön osakkaiden kesken neuvotellaan tarkemmista osakaskohtaisista rahoitusosuuksista kevään 2024 aikana

2

Asiakirjaan voidaan tehdä ennen allekirjoitusta muutoksia, jotka eivät heikennä Kirkkonummen kunnan asemaa sopijaosapuolena.

3

todeta evästyksenä jatkoneuvotteluihin, että

- kuntien yhteenlasketun rahoitusosuuden tulisi olla rakentamisvaiheessa selkeästi pienempi kuin ratasuunnitteluvaiheessa on ollut
- ensisijaisena rahoitusmallina tulisi käyttää hankeyhtiön lainoitusta ja sille annettavaa kuntien ja valtion takausta
- mahdollisesti myönnettävä CEF - tuki tulee kirjautua kaikkien omistajien hyväksi eli sen tulee vähentää kaikkien omistajien rahoitusosuuksia
- yhtiön rahoitus tulee suunnitella siten, että se ei aiheuta yhtiön omistajille myöhemmissä vaiheissa merkittäviä alaskirjauksia
- Mikäli Länsirata ei toteutunut 2040 mennessä valtio sitoutuu palauttamaan muille osakkaille niiden hankkeeseen sijoittaman pääoman
- Kirkkonummen maksuosuus ei voi olla nykyistä omistusosuutta suurempi, ja tulee silloinkin rajautua Veikkolan seisakkeen välittömiin toteuttamiskustannuksiin
- Kirkkonummen on lopulliseen rakentamis- ja maksuosuuspäätökseen asti voitava milloin tahansa vetäytyä hankkeesta ja sen myötä kaikista tulevista maksusitoumuksista.
- kunta ei tässä vaiheessa myönnä lainatakauksia hankeyhtiölle

4

esittää kunnanvaltuustolle päätöksen merkitsemistä tiedoksi.

Selostus

Länsirata Oy:n (ent. Turun tunnin juna Oy) tarkoituksena on hakea Euroopan Unionin Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF)– rahoitusta tammikuussa 2024 päättyvässä haussa Salo – Hajala sekä Espoo – Hista yhteysvälien rakentamissuunnitteluun sekä rakentamiseen ja yhtiön toimialaan kuuluvien muiden ratayhteyksien rakentamissuunnitteluun.

CEF-rahoitus tarjoaa rahoitustukea mm. liikenneverkkojen kehittämiseen. 2023 CEF Liikenne -haku avautui 26.9.2023 ja haku sulkeutuu 30.1.2024 kello 17.00 Keski-Euroopan aikaa. Haussa rahoitetaan projekteja, jotka tähtäävät Euroopan liikenneinfrastruktuurin rakentamiseen ja modernisointiin sekä auttavat edistämään Euroopan liikenneverkon vihreää siirtymää.

Valtioneuvoston Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 19.12.2023 kokouksessaan sitä, että Turun Tunnin Juna Oy hakee CEF-tukea tammikuussa 2024 päättyvässä haussa Salo–Hajala- sekä Espoo–Histayhteysvälien rakentamissuunnitteluun sekä rakentamiseen ja yhtiön toimialaan kuuluvien muiden ratayhteyksien rakentamissuunnitteluun. CEF-tukihakemukseen tarvitaan vielä raha-asiainvaliokunnan hyväksyntä. Myös hankeyhtiön yhtiökokous päätti 20.12.2023, että yhtiö hakee CEF-tukea Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kirjauksen mukaisesti, eli

Salo-Hajala ja Espoo-Hista yhteysvälin rakentamissuunnitteluun sekä rakentamiseen ja yhtiön toimialaan kuuluvien muiden ratayhteyksien rakentamissuunnitteluun. Hankeyhtiön yhtiökokous päätti samalla yhtiön nimenmuutoksesta Länsirata Oy:ksi.

Länsiradan edistämisestä on järjestetty Liikenne- ja viestintäministeriön, Valtiovarainministeriön, hankeyhtiön sekä kuntien edustajien kanssa viisi tapaamista (13.12.2023, 28.11.2023, 17.11.2023, 13.11.2023, 8.11.2023). Ministeriön edustajat ovat edellyttäneet CEF-hakemuksen liitteeksi hankeyhtiön osakkailta alustavaa rahoitussitoumusta siitä, että osakkaat ovat mukana hankkeen kansallisen rahoituksen toteuttamisessa. Alustavan rahoitussitoumuksen tarkoituksena on mahdollistaa CEF-tukihakemuksen jättäminen tammikuun 2024 aikana.

Turun Tunnin Juna Oy:n perustamisasiakirjan mukaan omistusosuudet yhtiöstä ovat tällä hetkellä seuraavat; Suomen valtio 51 %, Turun kaupunki 13,25 %, Espoon kaupunki 13,25 %, Helsingin kaupunki 7,50 %, Salon kaupunki 4,84 %, Lohjan kaupunki 4,84 %, Vihdin kunta 4,84 ja Kirkkonummen kunta 0,48 %.

Osakkaat ovat sitoutuneet osakassopimuksessa rahoittamaan yhtiötä ratasuunnitteluvaiheen ajan omistusosuksiensa suhteessa noin 77,35 miljoonalla eurolla ja rahoitus on toteutettu pääomittamalla yhtiötä vuosittain sille muodostuvia suunnittelukustannuksia vastaavasti. Yhtiö on saanut ratasuunnitteluun 50 % Euroopan Unionin CEF-rahoitusta ja suunnittelu on edennyt sille asetetussa aikataulussa kustannusarvion mukaisesti.

Yhtiön voimassa olevassa osakassopimuksessa on kirjattu mahdollisen rakentamisvaiheen jatkorahoituksen osalta, että osakkaiden neuvotteluiden tuloksena yhtiö voi kerätä tarvittavan rahoituksen osakkailta ja/tai kolmansilta osapuolilta erikseen päätettävällä tavalla. Selvyyden vuoksi on lisäksi todettu, että osakassopimuksen mukaiset aiemmat rahoitussitoumukset tai niiden keskinäiset suhteelliset osuudet eivät luo olettaa mahdolliseen myöhempään rakentamisvaiheen rahoitukseen, rahoitussitoumuksiin, niiden suhteellisiin osuuksiin tai muihin rahoituksen ehtoihin. Jatkorahoitus edellyttää yhtiön omistus- ja rahoitusrakenteen uudelleenjärjestelemistä sekä uudistettua osakassopimusta.

Yhtiön rahoitussitoumuksen suhteellinen jakautuma määräytyy siten neuvotteluissa sovittavalla tavalla, eikä se ole johdettavissa suoraan yhtiön nykyisistä omistusosuuksista. Myöskään rahoituksen muotoa ei ole aiemmilla päätöksillä sidottu oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen, vaan osakkailla on vapaus sopia rahoituksen järjestelystä osakkaiden ja yhtiön kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Selkeyden vuoksi todetaan, että tahtotila ei velvoita osakkaita osallistumaan rahoitukseen ja rahoittaminen on ehdollinen kunkin osakkaan toimivaltaisten päätöksentekojen myöhemmille päätöksille. Hankeyhtiön osakkaiden tarkoituksena on jatkaa keväällä 2024 tarkempia keskusteluita mainittujen hankkeiden rahoittamiseen sitoutumisesta ja kunkin osakkaan osuudesta rahoittamiseen.

Tulevien Länsiradan rahoitusneuvottelujen aikana kunnan päätöksentekoa varten laaditaan arvio hankkeen ja sen rahoittamisen vaikutuksista Kirkkonummen kunnan kehitykseen ja talouteen.

